

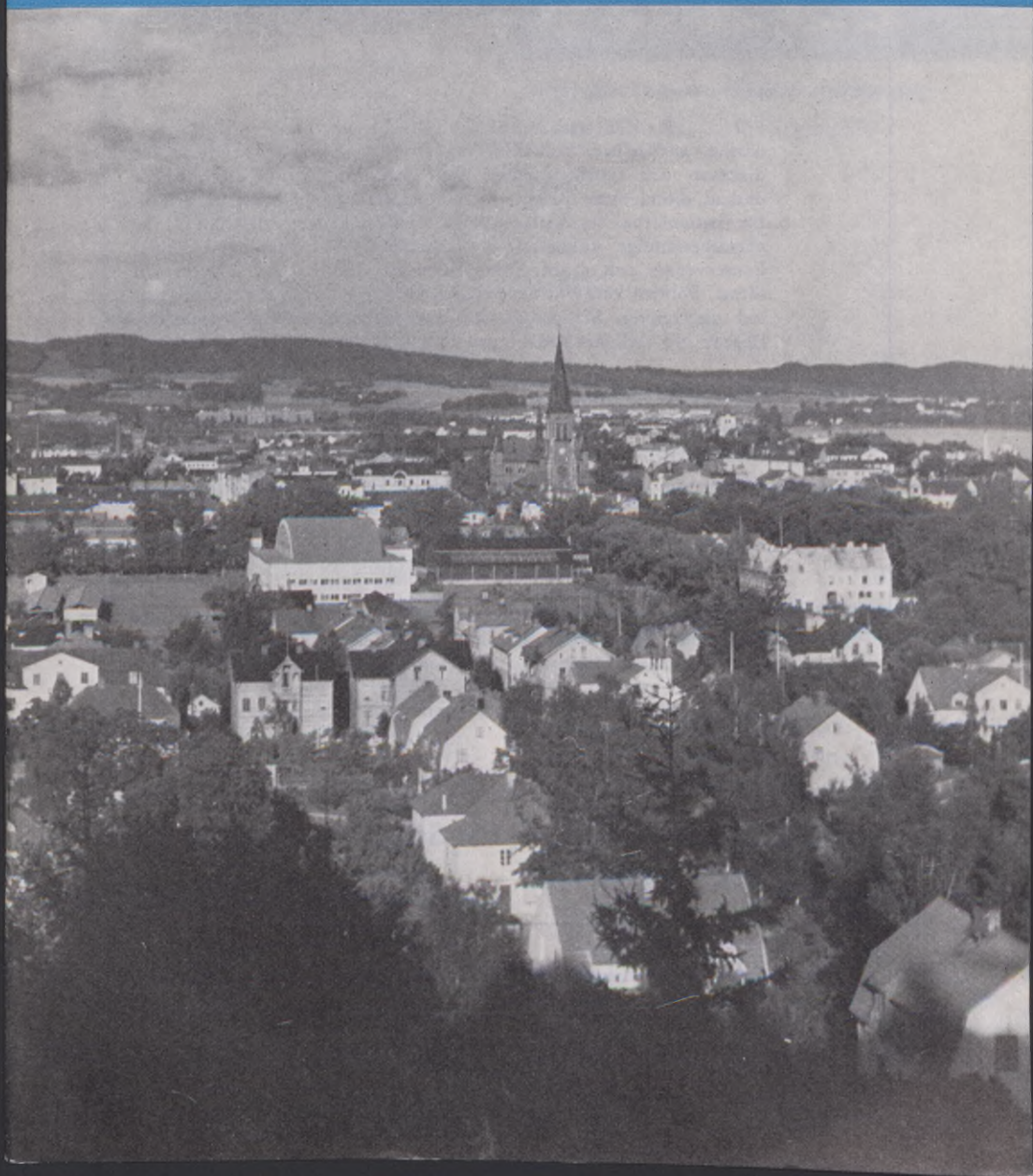
Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DIABETES

De Sockersjukas Tidskrift • Nummer **2** 1960 • Pris 1: 25

Klara fakta om

SUCARYL

Det VÄRMEBESTÄNDIGA
sötningemedlet
UTAN NÄRINGSVÄRDE

(Natriumcyklamat, Abbott och sackarin)

● *Vad det är:* SUCARYL är ett sötningemedel utan näring, användbart vid tillagning av sockerförbjuden dietmat för diabetes- och fettsorpatienter. Dess funktion är att åstadkomma önskad sötma utan tillskott av kolhydrater och därmed underlätta för patienterna att hålla stränga dietföreskrifter. SUCARYL är värmebeständigt, vilket gör det användbart vid kokning, bakning, konservering och djupfrysning utan att det därmed förlorar sin sötma. Följden härav är att SUCARYL har vidsträckt användbarhet vid matlagning. SUCARYL har sockerliknande sötma och efterlämnar vid ordinärt bruk ingen bitter eller metallisk eftersmak.

● *I två former:* SUCARYL finns numera i både natrium- och calciumform. De praktiska, skummande SUCARYL natriumtabletterna, innehållande 50 mg natriumcyklamat och 5 mg sackarin, finns i glas om 100 och 1.000 stycken. SUCARYL calcium sötninglösning, en nyupptfunnen natriumfri form för strikt salt diet, finns i för hushållsbruk praktiska flaskor om 120 ml.

● *Rekommenderat bruk:* När SUCARYL intages i normala mängder förekommer ingen upplagring av det i kroppen eller några toxiska verkningar.

Patienter på strängt saltfattig diet böra emellertid använda calciumlösningen. Calciumformen av SUCARYL har lägre tröskel för bitter smak, förnimbar i vissa födoämnen när proportionen uppgår till 0,5 procent, jämfört med omkring 0,8 procent för natriumformen. Båda formerna äro lika bra vid ordinärt bruk.

ABBOTT LABORATORIES SKANDINAVISKA AB

Lindhagensgatan 132 — STOCKHOLM — Telefon 520255

FINNES ATT KÖPA PÅ ALLA APOTEK

Ansvarig utgivare:

Nancy Eriksson

Redaktör:

Åke Roos

Redaktion och expedition:

Majorsgatan 10

Stockholm Ö

Telefon 61 39 49

Postgiro 50 07 75

Annonssavdelning:

Manhemsvägen 7

Sollentuna

Telefon 35 42 18, Stockholm

Redaktionskommitté:

Gunnar Engleson

Nancy Eriksson

Gunnel Rathsmän

Medicinska medarbetare:

Docent, med. dr Gunnar Engleson

Allhelgona Kyrkogata 10, Lund

Överläkare, med. dr Alb. Grönberg

Brättevägen 4, Vänersborg

Prenumerationspris:

7: — kr. pr år

Utkommer i månaderna

februari, april, juni, augusti,

oktober och december

Tryck:

Lindgrens Tryckeri, Katrineholm

Svenska Diabetesförbundet:

Majorsgatan 10

Telefon 61 39 49

Stockholm Ö

Kontrollgirokonton 90 09 01

Ordförande:

Riksdagsledamoten

Fru Nancy Eriksson

Roslagsgatan 11, Stockholm Va

Telefon 32 02 32

Kassaförvaltare:

Byrådir. Alexis Åsbrink

Nyodlingsvägen 16, Bromma

Telefon 26 40 24, Stockholm

DIABETES

Organ för Svenska Diabetesförbundet

Nummer 2, april 1960, årgång 10

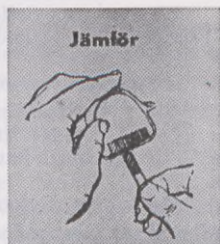
Innehåll:

Dyrare medicin, <i>Nancy Eriksson</i>	3
Den sockersjukes diet, <i>Åke Roos</i>	4
Stödjande medlemmar välkomna	9
Riksstämman i Jönköping	10
53.000 kr i forskningsanslag ..	12
Debatt	13
Från våra föreningar	15
Testamentsgåva	15
Styrelsens förvaltningsberättelse	17
Förvaltningsberättelse från styrelsen för Diabetesförbundets forskningsfond	27
Verksamhetsberättelse från styrelsen för Diabetesförbundets hjälpfond	32

Omslagsbilden: En vy över Jönköping där Diabetesförbundet håller riksstämman i sommar.

TES-TAPE

Urinsockertest på 60 sekunder

Lilly

Riv av en bit Tes-Tape, doppa remsan i provet, vänta 60 sekunder, jämför med kassetten färgskala. Anger färgen $\frac{1}{2}$ % eller mera, vänta ytterligare 60 sekunder för slutgiltig jämförelse. Inga provrör, ingen uppvärmning, inga reagenser — provet är klart.

Tes-Tape är ett indikatorpapper, som i en skala från ljusgult över grönt till mörkblått anger glykoshalten i urin. Färgreaktionen bygger på ett enzymssystem, som reagerar specifikt för glykos.

Tes-Tapekassetten innehåller ca 4 m remsa och kostar Kr 10.60 (riktpris). Kostnaden per prov bestäms alltså av den använda remsans längd.

Tes-Tape finns på apotek och i vissa sjukvårdsaffärer.

OBS! Nu med svensk bruksanvisning på plastkassetten.

ELI LILLY AND COMPANY, U. S. A.

Generaldistributör

APOTEKSVARUCENTRALEN VITRUM AB

STOCKHOLM 12

Dyrare medicin

Nyligen har utredningen om läkemedelsrabatteringen framlagt ett förslag om ändrade regler för läkemedelsinköpen, och socialministern har aviserat ett förslag till riksdagen redan i vår. Kostnaderna för läkemedelsförmånerna har stigit från 39 miljoner 1955 till 74 miljoner 1958. Det finns många orsaker till detta utan att misstänka slöseri av patienterna. En av orsakerna torde vara, att sjukhusvistelserna förkortats allt mer och att sjukhusbristen tvingar folk att stanna hemma och då bli kunder på de vanliga apoteken i stället för att bli dolda läkemedelsförbrukare i sjukhusens millionkostnader.

Förbundet har tidigare överlämnat ca 500 svar från diabetiker om deras läkemedelsförbrukning till kommittén, men detta nämns inte i betänkandet, och förbundet har icke fått någon redogörelse för vad de bearbetade svaren innehöll. Under alla förhållanden har kommittén kommit fram till att föreslå, att en försäkrad skall betala fulla priset för sin medicin, tills hon handlat för 50 kronor. Då får hon samla ihop sina kvitton, om hon hittar dem, och gå till sjukkassan för att få ett s. k. förmånsbevis.

Hälften av kommittén vill sedan, att hon skall få köpa all medicin därefter för 10 % av priset, och den andra halvan vill, att hon skall betala 25 % av kostnaden, tills hon handlat för 250 kronor, då allt skall bli kostnadsfritt. De nu helt kostnadsfria läkemedlen vill man göra fria för endast 9 sjukdomar, medan nu 18 kroniska sjukdomar berättigar till fria läkemedel. Diabetes räknas in bland de nio, både insulin och tabletter är tänkta kostnadsfria.

Det är svårt att se några större fördelar i förslaget. Många kroniker kommer att mista sin fria medicin, krånglet med recepten blir nu om möjligt ännu större. Tidigare har apoteken fått magasinera sina 14 miljoner recept för kontrollens skull, nu måste även de försäkrade lagra kvittona för att få rabatt, sedan de köpt för 50 kronor.

Det måste finnas lättsammare vägar att stoppa medicinslöseri på. Kan det f. ö. vara lönt att spara just på de sjuka? Vi hoppas, att socialministern icke följer utredningen.

Waverly Eriksson

Grönsakerna är viktiga ingredienser i den sockersjukets diet

Den sockersjukets diet

Av Åke Roos

Vi fortsätter här vår artikelserie med en uppsats om den sockersjukets diet. Vi redogör dock först för de akuta diabeteskomplikationerna insulinchock och sockerkoma.

I en tidigare artikel redogjordes för de olika behandlingsmomenten vid diabetes men av utrymmesskäl förbigick vi dietbehandlingen som utlovades en egen artikel. Denna uppsats skall därför ägnas åt diet-synpunkter. Först vill vi dock säga något om de akuta komplikationerna insulinchock och sockerkoma — de kroniska följsjukdomarna, senkomplikationerna, behandlades redan i seriens första artikel.

Om den sockersjuka av någon anledning får för mycket insulin sjunker blodsockerkoncentrationen under det normala och resultatet blir insulin-känningar. De vanligaste symtomen är — som de flesta diabetiker känner till — onormal hunger, trötthet, kallsvett, huvudvärk, synrubbingar, oro

och nervositet. Alla symtomen brukar dock inte uppträda samtidigt.

Vid en mycket kraftig sänkning av blodsockret övergår besvären i vad man kallar insulinchock. En sådan, som kan dyka upp ganska plötsligt, påminner om en vanlig svimning. Medvetlösheten är emellertid sällan fullständig.

Insulinchocken skall givetvis behandlas med socker. Den snabba effekten får man om man äter druvsocker, men det går också bra med vanligt socker, exempelvis några sockerbitar eller ett glas söt saft. Vid måttliga känningar behöver det förresten inte vara socker, det kan räcka om den sjuke får en smörgås, några kex eller ett glas mjölk. Det händer rätt ofta att diabetiker överdoserar sockret, vilket kan vara ganska allvarligt.

Docent *Yngve Larsson* har poängterat att om man får insulin-känningar ofta bör man gå till botten med problemet och reda ut orsakerna. Ibland kan besvären bero på tillfälligt ökad fysisk aktivitet eller överdosering av insulin, men hos en del patienter kan de vara resultatet av oregelbundna matvanor eller överhoppade måltider.

Sockerkoma

Lyckligtvis är insulinchocken sällan så farlig som den kan förefalla lekmannen. Betydligt allvarigare är dess motsats, sockerkomat, som beror på syraförgiftning till följd av insulinbrist. Koma kan uppträda i samband med sjukdomsdebuten men även under pågående

behandling om insulintillförseln blir otillräcklig.

Syraförgiftningen och sockerkomat, som inträffar långsamt, medför trötthet och sömnhet. Andningen blir djup och tung, och andedräkten får en karaktäristisk syrlig lukt som påminner om frukt. Vid verkligt koma börjar patienten sluddra och sedan inträder medvetlöshet.

Nu är tillståndet kritiskt, och den sjuke måste komma under läkarvård, ja rent av sjukhusvård. Behandlingen bygger i huvudsak på två åtgärder, insulin- och vätsketillförsel.

Ett sockerkoma kan ofta utlösas av en akut infektionssjukdom, t. ex. influensa eller maginfektion. Vid infektioner ökas nämligen kroppens insulinbehov — även om aptiten och näringstillförseln samtidigt minskar. Dr *Bo Andersson* säger att ett sockerkoma också kan bero på dietslarv eller på att patienten på egen hand skurit ned sin insulin-dos. I vissa fall är förklaringen att insulinet i diabetikerns flaska infekterats och blivit verkningslöst. Den vanligaste anledningen är dock en akut infektionssjukdom.

Det bör påpekas att insulinbrist med åtföljande koma kan drabba även diabetiker som i vanliga fall klarar sin sjukdom utan insulininjektioner.

Det är viktigt för diabetikern och hans anhöriga att kunna skilja på insulinchock och sockerkoma. Insulinchocken kännetecknas av de redan nämnda symtomen, och vidare kan man lägga på minnet att den sjuke inte blir törstig och att hans puls och and-

ning förblir normala. Sockerkomats symtom är bl. a. den omtalade syrliga lukten i andedräkten och dessutom törst, aptitlöshet, torr hud, svag puls, djup och tung andning samt ofta magsmärtor, kräkningar och förstoppning.

Fetman farlig

Och sedan var det dieten, specialdieten som i någon form är ofrånkomlig för varje diabetiker. Den s. k. fria kosten kan nämligen aldrig rekommenderas.

— Det har länge rått delade meningar i dietfrågan, framhåller docent Larsson. Vissa läkare har ivrat för en mycket hård diet, medan andra tillrätt samma mat som för friska människor. Motsättningarna har dock utjämnats på senare tid och de båda lägren har kommit fram till en medelväg. Man måste emellertid komma ihåg att ditefrågan inte får behandlas schablonmässigt, tvärtom måste dietföreskrifterna utformas individuellt för varje patient.

Dr Andersson konstaterar att den fria kosten har ställt till mycket ohägn och »sannolikt fört många människor in i ett olyckligt tillstånd av blindhet och grav njurskada».

— Vi får hoppas att den fria kosten tillhör historien, säger han, och detsamma gäller dess vederstyggliga drabant, den s. k. fria kosten minus socker och sötsaker. En reglerad kost är A och O i all diabetesbehandling.

Speciellt sträng i kaloriavseende måste dieten vara för sockersjuka personer som även lider av övervikt. Fetman utgör alltid ett hot

mot hälsan, och tolererar man den hos diabetiker kan det ge mycket tråkiga följder. Alla övergödda sockersjuka bör, ja måste acceptera en läkarkontrollerad spartansk avmagringsdiet.

Samtliga sockersjuka måste iaktta regelbundna måltider, regelbundna »både i avseende på tid, kvantitet och sammansättning». De bör äta tre lagade mål dagligen och därjämte mellanmål, gärna bestående av frukt.

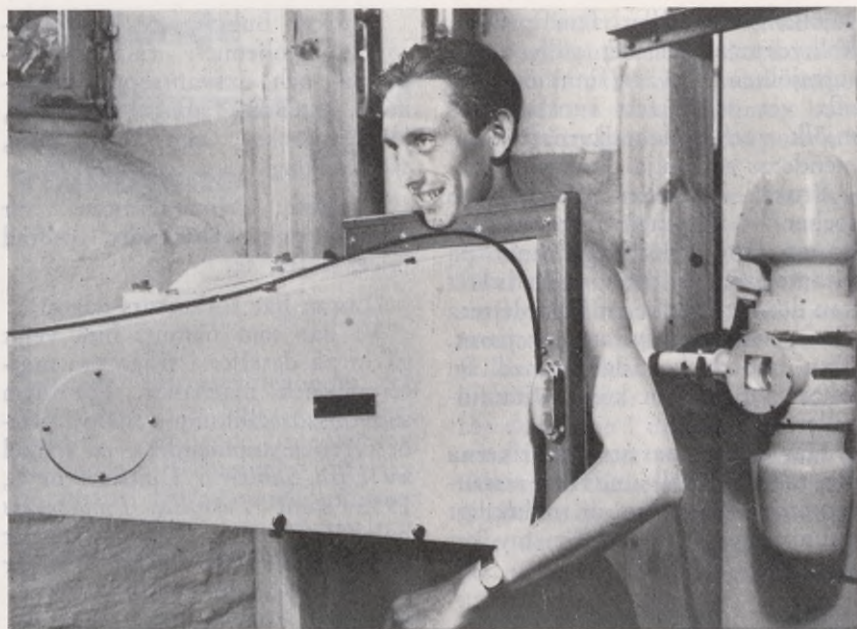
Fettfattig kost

Vad och hur mycket bör då den sockersjuka äta? Ja, det måste läkaren avgöra; det har ju redan sagts att dieten skall utformas individuellt. Vi tänker därför inte gå in på detaljer utan hålla oss till de viktigare principerna i dietbehandlingarna.

Ulla Sablén har skrivit att en förnuftig dagmatsedel bör rymma följande saker:

1. Kolhydrater och fetter för att förse kroppen med bränsle.
2. Äggvita för att ge cellerna byggnadsmaterial.
3. Mineralämnen för tillväxt och underhåll av tänder, benbyggnad, blod m. m.
4. Vitaminer för reglering av livsprocesserna och förebyggande av bristsjukdomar.
5. Vatten för att möjliggöra livsprocesserna.

Till detta måste sägas att kosten i princip skall vara kaloriknapp. Den bör också vara fettfattig men däremot äggviterik och relativt kolhydratrik.

Den sockersjuka bör låta röntga sina lungor minst en gång om året

Äggvitan livsviktig

Fettet är en kalorigivare som man skall vara mycket försiktig med, anser dr Andersson. Det råder ett olyckligt samband mellan fett och diabetes samt fett och åderförkalkning, och därtill är fettet modersubstans för de ketonroppar som orsakar syraförgiftning och sockerkoma.

Äggviterik bör maten vara därför att äggvitan är ett verkligt livsviktigt näringsämne, samtidigt som den fungerar som ett skydd mot senkomplikationer.

Den relativt rikliga kolhydratmängden kan försvaras med att kolhydraterna i normala fall är kroppens dominerande kalorileverantör. Vid brist på kolhydrater

skapar kroppen själv sådana ur äggvita, vilket av flera skäl är medicinskt olämpligt.

Allt socker skall givetvis undvikas; alltså inte bara bitarna i kaffet utan också »godis» av olika slag och sötade efterrätter. Även det vanliga svenska matbrödet är onödigt sött — försök att äta osötat bröd då det finns att få.

Drick skummjolk

Mjolk är i många avseenden nyttig, men den bör drickas med måtta: högst en halv liter per dag, inberäknat den mängd som går åt i matlagningen. »En alltför riklig mjölkkonsumtion kan — skriver docent Larsson — orsaka aptitlöshet, förstoppning eller blodbrist.»

Mjölken innehåller fem procent kolhydrater, och det gäller även surmjölken. Tyvärr finns det som alla vet också fett i oskummad mjölk, varför diabetikerna rekommenderas att välja skummjolk.

Frukt — rå eller tillagad utan socker — bör ingå i den dagliga kosten, inte minst med tanke på vitaminerna. Under vinterhalvåret kan det vara klokt att komplettera dieten med något vitaminpreparat. Man bör dock rådgöra med sin läkare innan man köper vitaminpiller.

Här må nämnas att diabetikerna om möjligt skall undvika restaurangmat, som ofta är olämpligt sammansatt med alltför mycket fett.

»Fria» livsmedel

I Svenska Läkartidningen har dr Andersson presenterat nedanstående lista på matvaror som på grund av sin låga kalorihalt betecknas som tillåtna i obegränsad mängd för diabetikern:

Grönsaker: Sallad, krasse, nässlor, bladselleri. Persilja, dill, dragon, basilicum, pepparmynta, gräslök, vitlök, mejram, körvel, lagerbärsblad, timjan. Gurka, pumpa, pickles, tomater, gröna bönor, skärbönor, vaxbönor, haricots verts, oliver. Lök, rädisor, rättika, pepparrot, jordärtskockor, sockerrotter, sparris, blekselleri, kronärtskockor, spenat, blomkål, sparris-kål, broccoli, kål av olika slag, rabarber. Svamp av olika sorter, tryffel.

Frukter och bär: Lingon, omogna krusbär, grapefrukt, citron, melon.

Soppor: Buljong av kött, consommé, julienne-, falsk sköldpadd- och oxsvanssoppa, blomkåls-, spenat-, sparris-, svamp-, jordärtskocks- och tomatpuré, växtbuljong.

Drycker: Mineralvatten, sur lingon- och blåbärssaft, osötad juice, kaffe, te.

(Listan har förkortats något.)

Vi har som nämnts inte velat gå in på detaljer i fråga om matrecept och matsedlar. För dem som önskar sakkunnig hjälp i matbestyren rekommenderas en artikel av *Ulla Sahlén* i *Diabetes* nr 5, 1958 samt *Pernilla Tunbergers* bok »Vad skall jag äta om jag har sockersjuka». Den kostar 8:75 kr plus oms i bokhandeln.

Läkarbesök

I och med att dietfrågan diskuterats har samtliga behandlingsmoment tagits upp i vår artikelserie. Det återstår dock en viktig sak att säga. Även om diabetikern sköter sig exemplariskt — håller diet, lever förnuftigt och tar sitt insulin — bör han hålla en förtroendefull och intim kontakt med sin läkare.

Det finns ingen regel om hur ofta man bör gå till doktorn för kontroll. I början av sjukdomen krävs det täta besök, därför att denna ännu inte hunnit stabilisera sig och för att patienten känner sig främmande och osäker inför sin åkomma. Enligt docent Larsson blir det då vanligen kontrollbesök var eller varannan vecka. Då sjukdomen stadgat sig något räcker det kanske med en under-

Stödjande medlemmar välkomna

Svenska Diabetesförbundet har haft glädjen att hälsa sina första enskilda stödjande medlemmar välkomna i förbundet. Vid riksstämman i Malmö under pingsten 1958 infördes en bestämmelse i stadgarna av följande lydelse: »Organisationer och enskilda har möjlighet att ansluta sig som stödjande medlemmar direkt till förbundet och erlægga en årsavgift, vars storlek bestämmes av riksstämman». Avgiften bestämdes för enskild stödjande medlem till minst 10:— kr per år och för organisationer och dyl. minst 25:— kr per år. Trots att inte ännu några särskilda åtgärder vid-

sökning per månad, och sedan kan intervallerna ofta göras ännu längre. Man bör dock göra minst ett läkarbesök i kvartalet, och vid minsta tecken på komplikationer måste kontrollerna företas oftare.

Dessutom bör den sockersjuka uppmärksamma tuberkulosrisken. Han är nämligen mera mottaglig för tbc än icke-diabetikern. Det är en förnuftig regel att låta röntgenundersöka lungorna åtminstone en gång varje år.

tagits för att upplysa om de möjligheter, som därmed skapades för att stödja förbundets verksamhet, har nyheten härom sålunda kommit till åtminstone några personers kännedom.

Enskilda personer kan lämpligen ingå såsom stödjande medlemmar om de bor på platser, där det inte finns någon lokalförening. En väsentlig skillnad mellan stödjande medlemmar i förbundet och enskilda medlemmar i förbundets lokalföreningar är att årsavgiften för de senare i de flesta föreningarna innefattar prenumeration på tidningen Diabetes. Om stödjande medlemmar skulle önska tidningen står det dem emellertid till buds att prenumerera direkt hos tidningen.

Även på de platser

där lokalförening finns, kan det tänkas att det finns enskilda personer, som önskar stödja förbundet med en årlig avgift utan att ingå som medlem i lokalföreningen på platsen. Denna form för medlemskap kanske lämpar sig för de släktingar eller vänner till sockersjuka, som inte har direkt intresse för att ansluta sig till föreningen. Bäst är dock om de som har möjlighet därtill i första hand ansluter sig till lokalföreningen på orten, dit ju även de som inte har diabetes i allmänhet har tillträde.

Förbundet emotser nu de första organisationernas inträde som stödjande medlemmar och hoppas, att lokalföreningarna sprider kännedom om denna form för att stödja förbundets syften.

Diabetesförbundets riksstämma 1960 blir som bekant i Jönköping den 4—6 juni. Förbundets Jönköpingsförening presenterar här sin stad för läsekreten.

Riksstämma i Jönköping

Få svenska städer har så vackert läge som Jönköping. Vätterns blå vatten breder ut sig norr om staden och de grönlädda sluttningarna inramar bilden och gör den till en betagande tavla.

Stadens centralare delar har klämts in mellan Vättern och Munksjön, men sedan breder den moderna bebyggelsen ut sig åt söder, öster och väster. På de västra höjderna har man härliga utblickar över landskapet och här uppe har under senare år växt upp flera välplanerade och vackra villor i bungalowstil.

Högt över staden, på dess västliga höjder ligger också stadens stolthet, Stadsparken, som bjuder härlig utsikt över staden och Vättern. I Stadsparken finns ett förnämligt fågelmuseum, djurpark, en rad äldre byggnader såsom trädtrageri, sockenmagasin, ryggåsstuga och Bäckaby kyrka. Här råder lummig grönska och man vandrar med välbehag under lövträdens skugga.

Stad sedan 1200-talet

Beger man sig till motsatta sidan av staden kommer man till Rosen-

lund, stadens stora friluftreservat med modern campingplats och ett pampigt Ispalats. Här planeras flera för friluftss- och idrottslivet betydelsefulla anläggningar. Ännu längre bort mot grannstaden Huskvarna dominerar den moderna bostadsbebyggelsen på Österängen, där staden i egen regi uppfört bostadshus av olika typer, bl. a. höghus. Österängen har på några år vuxit ut till en mindre stad för sig.

Jönköping är en gammal stad och fick sitt första privilegiebrev redan 1284, men liksom de flesta städer har det under århundradenas lopp härjats av krig och bränder. Mycket av det äldsta och intressantaste Jönköping har också försvunnit, bl. a. Slottet, och slottsvallarna är raserade. På dessa lekte Viktor Rydberg som pojke, enär hans far var anställd vid det dåtida fängelset. En tavla på Rådhusets gavel mot Västra Storgatan visar slottets och vallgravarnas läge, det är allt. Men Smedjegatan torde vara unik. En vandring utmed den är en vandring genom svunna sekler. Vid den finns ännu hus från 1700-talet, ja en del lär vara uppförda redan under 1600-talet. Här bodde vapensmeder,

Herman Rubinstein, ordförande i Jönköpingsföreningen

hantverkare och köpmän, och genom de öppna portarna kan man ännu blicka in på gårdarna till de gamla köpmanshusen.

Goda möteslokaler

För den som är intresserad av gammal kultur finns det dock en del sevärd byggnader bevarade. Erik Dahlberg var landshövding i Jönköping 1687—93. Han var bland mycket annat en skicklig arkitekt och det gamla rådhuset vid Hovrättstorget har ritats av honom.

Jönköping bjuder en behaglig blandning av gammalt och nytt.

De idylliska trähusen i stadens centralare delar försvinner dock i allt snabbare takt och lämnar plats för moderna affärsfastigheter. Men det byggs icke endast för bostads- och affärsändamål. Därom vittnar bl. a. det nya Länsmuseet, som är värt ett besök. Den nya tidens rytm är inte främmande för Jönköping och på endast några år har nya, förnämliga skolor, ett nytt Folkets hus, ett pampigt Frälsningsarmépalats och många andra byggnader, som skall tjäna den nya tidens behov, vuxit fram.

Tillgången på förnämliga hotell och rymliga mötes- och kongresslokaler har gjort staden till en eftersökt kongressstad. Läget vid riksettan, vid förbindelsebanan Nässjö—Falköping och direkta flygförbindelser med Stockholm bidrar till att Jönköping är en stad i blickpunkten, en stad man talar om och en stad dit såväl in- som utländska turister gärna söker sig. Ifråga om intressanta utflyktsmöjligheter kan den också hävda sig väl. Strax söder om staden ligger Smålands Taberg, varifrån man har milsvid utsikt; grannen i öster, Huskvarna, har blivit omtalad som den vackra trädgårdsstaden och här finner man också den omtalade Ädalsvägen. Det är heller inte mer än en och en halv timmes resa sjövägen till Visingsö.

Vi hoppas att riksstämmodeltagarna i pingst skall känna att de kommit till en stad, där man trivs och där man har stora möjligheter att njuta av den fritid man får över för egen disposition. Ni är alla hjärtligt välkomna till den leende sommarstaden Jönköping.

HÄLLUNGENS SOMMARHEM

Hällungens sommarhem i Bohuslän hålles öppet 15/6—10/8 för sockersjuka barn i åldern 5—11 år, både gossar och flickor.

Göteborgs stad har vid beviljandet av medel för sommarhemmets uppförande föreskrivit, att göteborgsbarn skall ha företräde intill halva antalet platser. Detta måste givetvis respekteras, men i övrigt kan barn från andra orter beredas tillfälle vara med.

För göteborgsbarnens vidkommande är vistelsen i regel kostnadsfri, då föreningen erhåller medel för dessa från Barnens Dag, vissa fonder och enskilda personer. Beträffande barn från andra orter får däremot vederbörande målsmän själva svara för kostnaderna, därvid dock ofta bidrag kan påräknas från vederbörande förening för sockersjuka.

Sommarhemmets läkare blir liksom tidigare dr Sven-Erik Fagerberg vid Sahlgrenska sjukhuset. Föreståndarinna blir sjuksköterskan fru Ingegerd Brantelid.

Sommarhemskommitterade är assessor Kaj Åke Ahlm, fru Gunhild Norberg och herr Kjell Norberg med herr Harry Boström och fru Ann-Marie Wastenson som suppleanter.

Ansökningsblanketter kan rekvideras hos fru Norberg, Bankogatan 13, 7 vån., Göteborg V, tel. 45 42 84, som också lämnar ytterligare upplysningar.

53.000 kr i forskningsanslag

Styrelsen för Stiftelsen Svenska diabetesförbundets forskningsfond har beslutat utdela 53.000 kronor till diabetesforskning.

Laborator Rolf Luft och docent Denis Ikkos får 5.000 kr, docent Bertil Scherstén 6.000 kr, doktor Erik Linnér 3.000 kr, docent Bo Hellman och med. kand. Claes Hellerström 5.000 kr, med. lic. Göran Sterky 5.000 kr, med. lic. Gunnar Nathorst-Windahl 3.000 kr, ekonomiföreståndare Ulla Sahlén 3.000 kr, överläkare Lars Ström och 1:e underläkaren Asmund E. Roch-Norlund 1.500 kr, överläkare A. Grönberg 5.000 kr, professor Gösta Hultquist 5.485 kr, med. lic. Lars A. Carlsson och med. lic. Jan Östman 5.000 kr, med. lic. Esse Christoffersson 2.000 kr och docent Kurt Ahrén 4.000 kronor.

Sockersjuka och korpulenta

Vet Ni att Etabl. Gringoire är Frankrikes äldsta och största fabrik för tillverkning av Biscottes au gluten (goda rostade glutenbröd pris 8 öre st.). Biscottes au gluten rekommenderas av läkare för sockersjuka och korpulenta. Sockersjuka, som negligerar sin sjukdom, får ofta ledsamma komplikationer såsom åderförkalkning, njurlidande, blindhet m. m.

Biscottes au gluten levereras till sjukhus, vilohem, hotell m. m. Finnes hos 1. kl. livsmedelsaffärer fr. Ystad till Gällivare, i alla Tempobutiker.

Engros från

NORDISKA KOMPANIET AB, STOCKHOLM
SVENSKA KEDJEBUTIKER AB, STOCKHOLM
TUBBIN & MELANDER AB, NORRÖPING
m. fl.

DEBATT

GÖTEBORG

Hur ofta skall nålarna steriliseras?

I nr 6 1959 av tidskriften *Diabetes* har jag med intresse läst Er artikel »Sockersjukans behandling».

I mitt arbete ingår bl. a. uppgiften att lära sjuksköterskeelever vad en patient med diabetes mellitus skall undervisas om. Därför vore jag mycket tacksam, om jag kunde få diskutera ett par punkter i Er artikel.

1. Under »Sterilisering» sägs att »spetsarna måste kokas efter varje användning». Vi lär här våra patienter att det räcker med en gång per vecka. Vi anser oss inte kunna begära mera och vi har inte sett några infekterade stickställen. Finns det enligt Er åsikt något välgående skäl att frånga detta förfaringssätt?

2. I samma avsnitt av artikeln anges att gasbinda skall användas för att hindra sprutans glas att skadas. Denna detalj har vi helt lämnat, då det visat sig, att möjligheten att ta upp sprutan sterilt därmed minskas. Risken för sprutan är inte av den graden, att det kan få vara bestämmande. Vad anser Ni?

Min strävan är att i möjligaste mån bidra till att ge dessa patienter en adekvat undervisning, och eftersom jag i undervisningen hänvisar till Diabetesförbundet och tidskriften *Diabetes*, är jag beroende av ett svar på mina frågor. Därmed kan diskrepanser i undervisningen kanske försvinna.

Lund den 18 mars 1960

Marianne Persson
Kliniklär., Lasarettet

*

De aktuella uppgifterna i min artikel härrör från diabetesspecialisten docent Yngve Larsson, men naturligtvis finns det olika uppfattningar om t. ex. hur ofta injektionsnålarna bör steriliseras. De frågor Ni tar upp är typiska avvägningsfrågor — man måste gå en medelväg mellan kravet på absolut sterilitet och det som är praktiskt möjligt och lämpligt. Var man placerar denna medelväg blir delvis en personlig bedömningsfråga.

Naturligtvis kan det förvillade eleverna om de får motstridande uppgifter av Er och av den litteratur Ni rekommenderar, men det händer ju ofta att pedagogen och hans kurslitteratur har olika uppfattningar i detaljer. Därigenom stimuleras eleverna till självständigt kritiskt tänkande och tvingas bilda sig egna uppfattningar.

De frågor Ni riktar uppmärksamheten på har vitalt intresse för flertalet diabetiker, och tidningen vill därför gärna bereda plats för ytterligare inlägg från exv. läkare, sjuksköterskor och patienter. Vad anser bakteriologerna?

Åke Roos

Vill inte
Ni också
pröva *nya*
sötningsmedlet
Bit-Sackerter®

Här får Ni möjlighet att pröva ett sötningsmedel av ny typ, som absolut inte har någon bismak och som kan användas på många sätt i kosten — i drycker, till matlagning och till bakning.

Bit-Sackerter innehåller natriumcyklammat och sackarinnatrium. Det höjer inte blodsockerhalten och innehåller inga kalorier. Bit-Sackerter tillverkas av AB Sunco, ett dotterföretag till läkemedelsfabriken Astra.

*Sänd in kupongen så
får Ni gratis en fick-
förpackning med 100
Bit-Sackerter samt
receptblad*

Fickförpackning à 100 st. riktpolis 2:25
Ekonomiförpackning à 300 st. riktpolis endast 3:70

Kupong

Till AB Sunco, Ävägen 14, Göteborg 18
v. g. sänd gratis en fickförpackning med 100 Bit-Sackerter

Namn .....

Adress .....

Postadress .....

FRÅN VÅRA FÖRENINGAR

GÖTEBORG

Diabetesföreningen i Göteborg med omnejd har hållit årsmöte i Tempelriddarordens lokaler, Storgatan. Ordföranden hr Harry Boström hade uttryckt en önskan att avgå på grund av hälsoskäl, och i hans ställe valdes hr Kurt Sandsjö. Styrelsen i övrigt fick följande utseende: v. ordf. Rune Johansson, sekr. Lennart Magnusson, v. sekr. C. O. Johansson, kassör K. E. Wallman samt dr Ann-Marie Wasstenson och Dagmar Swahn. Efter sammanträdet diskuterades de diabetessjukas svårigheter med provtagning på sjukhusen, och det framhölls att det speciellt för äldre sjuka är förenat med stort besvär att genomgå provtagning vid Sahlgrenska Med. I.

UDDEVALLA

Diabetesföreningen i Uddevalla med omnejd har haft årsmöte i Röda korsets lokal, Walkeskroken. Parentation hölls över avlidne medlemmen Gunnar Johansson. Till styrelse valdes Bert Blomqvist ordförande, Tage Edberg v. ordf., Ulla Larsson sekr., och Olof Olsson kassör.

ÖSTERSUND

Föreningen för sockersjuka i Östersund m. o. hade årsmöte den 17 mars å Restaurang Gamla Stadt. Ordföranden hälsade de närvarande och i synnerhet de nya medlem-

marna välkomna. Därefter höll ordföranden parentation över de under året bortgångna medlemmarna samt lyste frid över deras minne.

Därpå vidtog förhandlingarna. Sedan styrelsens, kassörens och revisorernas berättelser föredragits och med godkännande lagts till handlingarna beviljades styrelsen ansvarsfrihet.

HALLSTAHAMMAR

De sockersjukas förening höll den 13 mars årsmöte på Vattentornet i Surahammar. Ordf. B. H. Axell hälsade välkommen. Årsberättelse samt revisionsberättelse upplästes och godkändes. Medlemsantalet var vid årets slut 43. 7 nya medlemmar inröstades vid mötet.

Föreningen har bland annat medverkat till försäljning av 1.500 lotter i forskningslotteriet. En gemensam bussresa till förslagsvis Uppsala i sommar fick styrelsen sig förelagt att organisera.

Testamentsgåva

Fröken Mary Ludwig, Bromma, som avled i januari 1959, har testamenterat 10.000 kronor till Sv. Diabetesförbundet. Pengarna, som överlämnats av testamentsexekutorn, skall enligt givaren användas för forskningsändamål.

Diabetesförbundet uppskattar den varmhjärtade gåvan.

Föreningen för Sockersjuka i Stockholm med omnejd

anordnar i sommar

SKOLLOVSKOLONI

för sockersjuka barn i åldern 7—12 år

Kolonivistelsen kommer att förläggas till Barnens Ö och omfatta en period av sex veckor under tiden 15 juni till 27 juli.

Barnen kommer att stå under kontroll av diabetesläkare och som föreståndarinna för kolonien skall en examinerad sjuksköterska tjänstgöra. Barnen får på detta sätt den bästa tänkbara vård med lämplig kost, frisk luft och härliga salta bad.

Anmälningssblankett kan rekvireras från koloniföreståndaren, ingenjör S. Larsson, Klippgatan 13, 1 tr., Stockholm SÖ.

KOLONIKOMMITTÉN

Den godaste marmelad

Ni smakat

Lorenz & Lihns diet- och diabetikermarmelad. Tillverkad helt utan vanligt eller konstgjort socker, men ändå hållbar genom pasteurisering.

Ringa kvantitet Lävulos samt en speciell tillverkningsmetod gör marmeladen utsökt god, lättsmält och närande.

Sortiment om tio sorter finns i hälsobutiker landet runt.

HÄLSOSAFTER fören.

LIDINGÖ. - Tel. 65 82 44

Svenska
Diabetesförbundet

Styrelsens förvaltningsberättelse

verksamhetsåret

1 januari 1959

— 31 december 1959

Förbundsstyrelsens säte har under året varit förlagt till Stockholm. Verksamhetsåret är det andra av de två år, som omfattas av perioden mellan riksstämmorna 1958 och 1960.

Styrelsens sammansättning under året har varit:

Från lokalföreningen i Stockholm (arbetsutskottet)

Ordinarie:

Fru Nancy Eriksson (ordförande), herrar Alexis Åsbrink (kassaförvaltare), Stig Taube (sekr.), Bertil Johansson (v. sekr.), fröken Gunnel Rathsman.

Suppleanter:

Herr Albin Larsson (1:e vice ordf.), fru Britt-Lis Lindqvist.

Från övriga lokalföreningar

Ordinarie:

Herrar Yngve Stranke, Karlskrona (2:e v. ordf.), Bertil Nylander, Örnsköldsvik, Nils Strid, Norrköping, Harry Boström, Göteborg, Rune Johansson, Göteborg, Gunnar Engleson, Lund.

Suppleanter:

Herr Sven Durén, Uppsala, fru Signe Andersson, Hälsingborg, och herr Herman Rubinstein, Smålands Taberg.

Revisorer under året har varit:

Ordinarie:

Aukt. rev. B. Lindeberg, Stockholm, och herr Sören Grawelli, Eskilstuna.

Suppleant:

Aukt. rev. Barbro Werthén-Kylin, Stockholm, och herr Evert Hultqvist, Gävle.

Styrelseledamoten Bertil Johansson har avlidit under året, vilket innebar en kännbar förlust för förbundet.

Styrelse- och AU-sammanträden

Förbundsstyrelsen har haft sammanträden den 10 maj och 25 okt. i Stockholm. Arbetsutskottet har under året haft 8 protokollförda sammanträden.

Läkarrådet

Läkarrådet höll sin årliga sammankomst den 6 dec. 1959 på Karolinska sjukhuset i Stockholm. Vid sammanträdet invalde man som ny ledamot efter docent Tore Kornerup, som på grund av bristande tid tvingats avsäga sig ledamotskapet, dr John Christiansson, Lund. Till medicinsk kontaktman med organisationskommittén för IDF-kongressen 1961 i Genève utsågs rådets sekr., docent Gunnar Engleson, Lund.

SD:s ordförande, fru Nancy Eriksson, meddelade vid sammankomsten, att förbundet skall inlämna framställningar om fortlöpande sockersjukaundersökningar i kombination med skärmbildsundersökning. Vidare meddelade fru Eriksson, att SD skall göra en framställning till Kungl. Medicinalstyrelsen om utvidgad diabetesundervisning för läkare och sjuksköterskor och om förbättrade vårdmöjligheter för de sockersjuka.

Läkarrådet hade även vid sammankomsten att ta ställning till frågan om SD-auktorisering av diabeteslivsmedel. Läkarrådet konstaterade, att sedan sist, då frågan behandlades inom LR, och då förslaget föll, har frågan inte förändrats, varför läkarrådet ånyo avstyrkte förslaget.

Läkarrådet har under året genomgått ansökningarna till SD:s forskningsanslag på 75.000:— kr och uppgjort förslag till fördelning.

Internationellt samarbete

Såsom medlem av International Diabetes Federation har förbundet

deltagit i vissa avsnitt av det samarbete mellan medlemmarna, som ägt rum genom utväxling av korrespondens med det i London belägna sekretariatet. Sålunda ingår Sverige i en sammanställning rörande sockersjuka barns vård och förhållanden i övrigt i olika länder, vilken publicerats i International Federation's Bulletin på grundval av material, som erhållits genom utsändande av frågeformulär till medlemsländerna. Provisoriskt program för International Diabetes Federation's 4:e kongress, vilken är avsedd att hållas i Genève den 10—14 juli 1961, har tillställts styrelsens och läkarrådets medlemmar. På begäran av kongressens organisationskommitté har förbundets läkarråd och styrelse utsett vardera en representant att tillsammans hålla kontakt med kommittén. Styrelsen har för sin del utsett förbundets kassaförvaltare, byrådirektör Alexis Åsbrink, Stockholm.

Forsknings- och hjälpstiftelserna

Beträffande Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets forskningsfond samt Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets hjälpfond hänvisas till särskilda årsberättelser för verksamhetsåret 1959 resp. 25 maj 1958—31 dec. 1959.

Tidskriften Diabetes

Tidningen har under året utkommit som vanligt med 6 nummer. Upplagan närmar sig 6.000 ex. Gratisexemplar av varje nummer utskickas till sjukhus, läkare och distriktssköterskor på förbundets bekostnad. Under året har publi-

cerats artiklar om olika ämnen såsom Skolbarn och sockersjuka, På sjukhus hur ofta, Rätt diet motverkar sockerblindhet, och mot slutet av året startades en större artikelserie om diabetes och dess behandling.

Under hösten startades även en större reklamlkampanj med annonsering i ett flertal dags- och veckotidningar. Kampanjen hann inte avslutas under 1959, men man kan räkna med ett gott resultat av densamma.

Ytterligare lokalföreningar anslöt sig under året till kollektivprenumerat, varför de allra flesta lokalföreningar nu är anslutna till denna.

Tidningen har ofta varit citerad i pressen. Artiklar ur Diabetes har återgetts i dagspressen och blivit föremål för diskussion.

Tidningens redaktör sedan 1956, red. Olof Eisen, var på grund av bristande tid tvungen att avsäga sig redaktörskapet med utgången av år 1959 efter ett synnerligen förtjänstfullt arbete.

Beträffande tidskriftens ekonomi hänvisas till särskild ekonomisk rapport för tidskriften.

Insamlingsverksamheten

På grund av fortsatta avsättningsvärigheter har inkomsterna från pappersinsamlingen ytterligare minskat. Vid pressläggning av denna verksamhetsberättelse har emellertid en viss omsvängning ägt rum, och konjunkturerna på pappersmarknaden har märkbart ljusnat.

Jultian har i år ytterligare ökat, främst beroende på att jultieblan-

ketter utskickades till ett stort antal organisationer. Resultatet av 1959 års jultieinsamling visar per den 29/2 1960 ett rekordnetto av 19.305:— kr. Därav har inkommit genom förbundets lokalföreningar 4.760:—, tidskriften Diabetes 1.560:—, apotek 1.740:—, organisationer 10.515:— samt från övrigt 730:—.

Redovisningen av 1958 års rikslotteri visar en nettobehållning av 41.402:57 kr. Styrelsen beslöt vid sitt sammanträde den 25 okt. 1959 att till Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets forskningsfond överföra 30.000:— kr. och till förbundets vinst- och förlusträkning kr. 11.402:57. Styrelsebeslutet skall underställas riksstämman i Jönköping för godkännande.

Diabetesföreningen i Malmö har under året från Sveriges Radios insamling för handikappade barn erhållit 4.000:— kr. till sin kolonialläggning efter ansökan av förbundet.

Lokalföreningar

Nya lokalföreningar har under året bildats i Kalmar, Mönsterås-Ålem och Växjö. Antalet föreningar är nu 63 st.

I Göteborg har föreningen i samarbete med Arbetarnas Bildningsförbund anordnat en föreläsningsserie om diabetes — Känt och okänt om sockersjukan. Vid kursen medverkade bl. a. docenterna Alvar Svanborg, Lars Hagbard och Sven-Erik Fagerberg. Kursen avslutades med en estraddiskussion om den sockersjukes sociala problem under medverkan av bl. a. SD:s förbundsordförande, fru

Nancy Eriksson, byråchef E. Bunne och förbundsstyrelseledamoten Rune Johansson.

I likhet med föregående år har föreningarna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Örnsköldsvik anordnat sommarkolonier för sockersjuka barn. Göteborg och Malmö på sina kolonianläggningar, Stockholm på Barnens ö och Örnsköldsvik i samarbete med den allmänna skollovskolonien.

I Forskningslotteriet 1959 gjorde lokalföreningarna en storartad insats och sålde drygt 30.000 lotter.

I övrigt har lokalföreningarna gjort ett ytterst värdefullt arbete på olika fronter och starkt bidragit till förbundets framsteg under det gångna verksamhetsåret.

Ekonomi

Beträffande ekonomin hänvisas till bifogade bokslut med specifikationer av omkostnader.

Diverse

Vid styrelsemötet den 10 maj 1959 tillsattes en kommitté med uppgift att utreda frågan om startande av central upphandlingsverksamhet. Kommitténs ordförande är herr Sören Grawelli, Eskilstuna.

För att utreda frågan om auktorisation av främst diabeteslivsmedel tillsattes en kommitté vid ovannämnda styrelsemöte. Kommittéordförande är herr Rune Johansson.

Vid samma sammanträde tillsattes en kommitté under fru Nancy Erikssons ordförandeskap för

att på basis av en enkät bland förbundets medlemmar utarbeta en skrivelse till Kungl. Medicinalstyrelsen om förbättrade vårdmöjligheter för sockersjuka på lasarett och sjukhus.

Slutrapport kommer att lämnas av samtliga kommittéer på Riksstämman 1960.

Genom förbundsstyrelseledamoten Yngve Stranke, Karlskrona, har förbundet kunnat följa sockersjukaundersökningen i Blekinge. De hittillsvarande resultaten är en bekräftelse på förbundets framförda åsikt, att diabetes är en växande sjukdom. C:a 2 % av den undersökta befolkningen i Blekinge har diabetes.

Förbundet har genom en hemställan till statsmakterna medverkat till, att en sockersjuk statsanställd ekonomiföreståndarinna erhöll en sökt befattning på annan ort. Vederbörande hade genom sina meriter blivit uppförd i första förslagsrummet, men genom sin sjukdom blev hon först helt uteslängd.

Genom lokalföreningarnas försorg har häftet »Råd och anvisningar angående skolbarn och skolungdom med sockersjuka» blivit distribuerat till skolmyndigheter på resp. orter.

Genom hemställan från förbundet erhåller numera alla diabetiker sjukkasseersättningar för laboratorieprov på lasarett.

Förbundet har vänt sig till Medicinalstyrelsens disciplinnämnd med anledning av allvarlig felbehandling av patient i insulincoma. Medicinalstyrelsen medger, att försummelse skett, men anser inte att

någon åtgärd bör företagas mot läkaren.

Slutord

Under året har en för diabetiker mycket viktig utredning avslutats, nämligen den om läkemedelsrabatten. Förbundet har till kommittén överlämnat en enkät bland medlemmarna angående medicinförbrukning för diabetiker. Förbundet fick försäkringar om att nuvarande förmåner under inga förhållande skulle försämrats. Kommittén föreslog, att insulinet även i fortsättningen skulle vara kostnadsfritt, liksom tabletterna. Ännu

har ingen proposition framlagts för riksdagen, men en motion har även vid denna riksdag lämnats om kostnadsfria tabletter.

Intresset för diabetes har stegrats oerhört. Publiciteten är stor, och stora forskningsanslag ges från olika håll. Härtill har säkerligen förbundets arbete bidragit i icke ringa mån.

Under året har förbundet liksom tidigare mottagit stora och små belopp till forskning och till hjälp åt diabetiker. För detta känner vi en stor tacksamhet, liksom för allt det arbete som utförts för förbundet av lokalföreningarna.

Stockholm den 3 april 1960

STYRELSEN

SOCKATIN Tabletten

Vi har mottagit många förfrågningar på skillnaden mellan SOCKATIN och SOCKATIN N tabletten. SOCKATIN är baserat på calciumcyclamat, acidum tartaricum, kalii bicarbonas och saccharinnatrium. Kan rekommenderas personer på strikt salt diet. SOCKATIN N har liknande komponenter, men acidum tartaricum är utbytt med cyclamatsyra som neutraliseras med natrii bicarbonas och tabletten får således ett extra tillskott cyclamat, vilket gör SOCKATIN N tabletten till världsmarknadens sötaste, dubbelt så söt som någon annan cyclamat tablett.

Har Ni provat Sockatin-Strö till gröt eller bak?

SOCKATIN N, pris: 100 st. kr. 1:75; 1.000 st. 13:50; 2.000 st. 24:00

SOCKATIN pris: 100 st. kr. 1:55; 1.000 st. 11:50; 2.000 st. 20:50

SOCKATIN-STRÖ, pris pr burk 3:—

Finns SOCKATIN tabl. eller SOCKATIN-STRÖ ej på Edert apotek, sända vi gärna mot betalning i frimärken eller pr postförskott portofritt order på minimum 10:— kr.

FERTIN

FARMACEVTISKA PREPARAT

Telefon 130 03 - Vitemöllegatan 7 H - MALMÖ

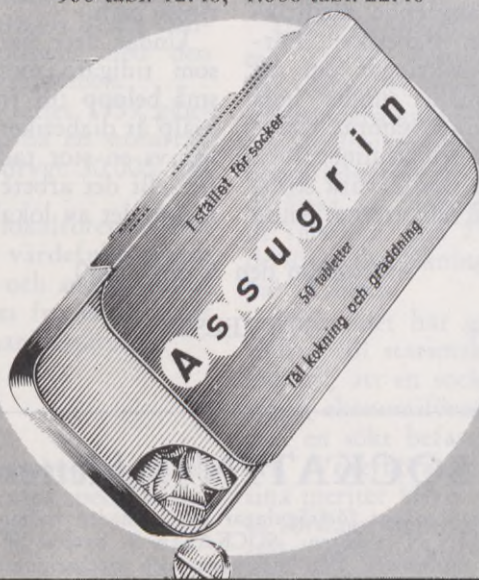

Assugrin

SACKARINFRITT KALORIFRITT
sötningsmedel för alla som vill undvika socker

500 tabl. 12:40, 1.000 tabl. 22:40

1 tablett = 2 sockerbitar

rekommenderas
till mat och
bakning.
Finns på apotek,
i färghandeln och
livsmedelsaffärer.
Riktpris 1:75

Assugrin

BOKSLUT FÖR ÅR 1959

Ingående balansräkning den 1/1 1959

<i>Tillgångar</i>		<i>Skulder</i>	
Kassa	111: 21	Obet. forskningsanslag	3.500: —
Postgiro	1.550: 22	Diverse personer	1.530: 75
Bank	330.531: 10	Lotterikonto	138.219: 20
Diverse personer	3.258: 29	Konvalescenthemsfond	7.000: —
Obligationer	<u>1.000: —</u>	Hjälpstiftelse	6.084: 27
		Forskningsstiftelse	131.173: 86
		Kapitalkonto	<u>48.942: 74</u>
	<u>Kronor 336.450: 82</u>		<u>Kronor 336.450: 82</u>

Vinst- och förlusträkning 1/1—31/12 1959

<i>Utgifter</i>		<i>Inkomster</i>	
Omkostnader	41.213: 55	Pappersinsamlingen	13.923: 46
Årets överskott	9.513: 95	Avgår 10 % till lokalfören.	<u>1.372: 36</u>
		Pappersinsamlingen netto ..	12.551: 10
		Medlemsavgifter	5.049: —
		Jultian	16.522: 50
		Räntor	4.202: 33
		Gåvor	1.000: —
		Del av Diabeteslotteriet 1958	<u>11.402: 57</u>
	<u>Kronor 50.727: 50</u>		<u>Kronor 50.727: 50</u>

Utgående balansräkning den 31/12 1959

<i>Tillgångar</i>		<i>Skulder</i>	
Kassa	35: 69	Obet. forskningsanslag	21.000: —
Postgiro	4.248: 20	Diverse personer	3.274: 01
Banker	157.415: 76	Forskningslotteriet 1959	42.742: —
Diverse personer	773: 05	Diabeteslotteriet 1958	30.000: —
		Konvalescenthemsfond	7.000: —
		Kapitalkonto	
		Saldo 1/1 1959	48.942: 74
		Årets överskott	<u>9.513: 95</u>
	<u>Kronor 162.472: 70</u>		<u>58.456: 69</u>
			<u>Kronor 162.472: 70</u>

SPECIFIKATION AV OMKOSTNADER

	1957	1958	1959
Resor och tillhörande kostnader för följande ändamål:			
Riksstämman		5.075: 25	
Styrelsesammanträde, 1 st.		1.573: 90	
Styrelsesammanträden, 2 st.	3.182: 50		3.897: 05
Arbetsutskottets sammanträden	147: 07	110: 16	178: 91
Läkarrådet	231: —	409: 50	385: 50
Ombudsman	2.456: 25	1.666: 10	2.660: 70
Styr.-led. m. fl. till lokalfören. m. m. sammantr.		148: —	442: 20
Internat. Diabetes Federations kongress		3.283: 90	
Diverse		55: —	104: 60
	6.016: 82	12.321: 81	7.668: 96
Kansli och ombudsman	22.454: 88	26.114: 26	24.947: 16
Bildande av lokalföreningar	348: 81	449: 30	952: 67
Styrelsearvode	2.925: —	2.400: —	2.625: —
Revision och siffergranskning	75: —	150: —	225: —
Garantiförsäkring av kassaförvaltare	107: —		107: —
Duplicering, skrivarbete, kontorsmateriel	352: —	42: 75	83: 12
Porto	82: 60	89: 50	83: —
Telefonsamtal	66: 30	11: 28	0: 80
Hyllningar, blommor, kransar, telegram	82: 90	63: 25	260: —
Kostnader vid uppvaktning hos myndigheter o. dyl. sammanträden		159: —	35: —
Årsavgift till International Diabetes Federation	445: 85		1.288: 69
Trycksaker, tryck, böcker, tidningar, foto	64: —	238: 70	736: —
Folder »Hjälp oss att lösa gåtan», 100.000 ex. ..	2.722: 20		
Kostnader för jultian	710: 88	797: 60	681: 70
Pressurklipp	275: 45	306: 70	372: 50
Barnkolonifilm	407: —		
DIABETES propagandaexemplar till läkare ...	900: —	900: —	900: —
DIABETES prenumerationskampanj			300: —
Böcker för försäljning			61: 95
Diverse	76: 55	634: —	45: —
	38.113: 24	44.678: 15	41.373: 55
Avgår: Inbetalningar för medlemskort	86: —	2: —	160: —
Inbetalning för massageapparater	281: —		
<i>Summa omkostnader Kronor</i>	<u>37.745: 94</u>	<u>44.676: 15</u>	<u>41.213: 55</u>

Tidskriften Diabetes

Bokslut för år 1959

Ingående Balans Konto

Postgiro	604: 48	Diverse personer	403: 05
Bank	66: 83	Prenumeration 1959	2.502: —
Diverse personer	5.532: —	Diabeteslotteriet 1958	6: 80
Interim	103: 62	Kapitalkonto	3.395: 08
	<u>Kronor 6.306: 93</u>		<u>Kronor 6.306: 93</u>

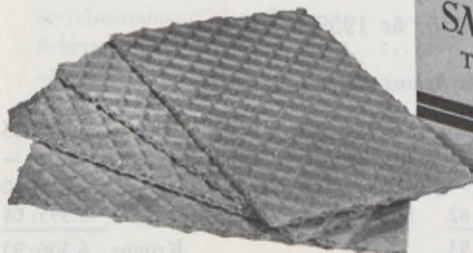
Vinst- och Förlust Konto

Tryckkostnader	12.758: 50	Personlig prenumeration	7.542: 50
Klichéer	1.204: 50	Kollektiv d:o	12.917: —
Löner och arvode	8.546: 30	Lösnummerförsäljning	79: 85
Diverse omkostnader	3.793: 34	Annonser	11.762: —
Distribution	3.600: —	Bidrag från SD	1.200: —
Provision	29: 40	Räntor	255: 50
Reklam	1.224: 85	Div. inkomster	429: 05
Div. utgifter	370: 60		
Kapital	2.658: 41		
	<u>Kronor 34.185: 90</u>		<u>Kronor 34.185: 90</u>

Utgående Balans Konto

Kassa	42: 60	Prenumeration 1960	185: —
Postgiro	756: 11	Interim	4.045: 17
Bank	2.255: 95	Kapital	6.053: 49
Diverse personer	1.942: —		
Interim	5.287: —		
	<u>Kronor 10.283: 66</u>		<u>Kronor 10.283: 66</u>

sockerfria
delikata

Örebro SMÖRGÅSRÅN
AB ÖREBRO KEXFABRIK ÖREBRO

E

tt betydande försöksarbete vid Novo's forskningslaboratorier i förening med en omfattande klinisk prövning vid Hvidøre Hospital har givit till resultat de tre nya värdefulla insulinpreparaten

Insulin Novo Semilente

Insulin Novo Lente

Insulin Novo Ultralente

Ombud: FERROSAN

**NOVO
INDUSTRI A/S**

STIFTELSEN SVENSKA DIABETESFÖRBUNDETS FORSKNINGSFOND

Styrelsens årsberättelse för verksamhetsåret 1959

Styrelsen — bestående av samma personer som utgöra Svenska Diabetesförbundets styrelse — har varit följande personer: Riksdagsledamot fru Nancy Eriksson, ordförande, ingenjör Stig Taube, sekreterare, byrådirektör Alexis Åsbrink, kassaförvaltare, fröken Gunnel Rathsmann, slöjdlärare Bertil Johansson, civilingenjör Bertil Nycander, tjänsteman Nils Strid, representant Harry Boström, målare Rune Johansson, förrådsman Yngve Stranke, docent med. dr Gunnar Engleson och verkmästare Albin Larsson. Suppleanter har varit följande: Fru Britt-Lis Lindqvist, kamrer Sven Durén, fru Signe Andersson och instruktör Herman Rubinstein. Slöjdlärare Bertil Johansson har under året avlidit.

Styrelsen har under året avhållit två sammanträden. Vid sitt sammanträde den 10 maj 1959 beslöt styrelsen efter att ha inhämtat läkarrådets yttrande över inkomna ansökningar utdela 74.920: — kr enligt bifogad förteckning (bilaga a).

Vid sitt sammanträde den 25 okt. 1959 beslöt styrelsen att ställa anslag till förfogande för vetenskaplig forskning intill ett belopp av 50.000: — kr och att kungöra detta genom annonsering.

Beträffande stiftelsens ekonomi hänvisas till bifogade sammandrag (bil. b) av stiftelsens räkenskaper. Inkomster och utgifter från forskningsfondens instiftande år 1953 till den 31 december 1959 framgår av bifogad sammanställning (bilaga c).

Stockholm den 3 april 1960.

Styrelsen

FÖRTECKNING ÖVER ANSLAG

för vetenskaplig forskning utdelade vid sammanträde den 10 maj 1959
med styrelsen för Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets
Forskningsfond

- Bo Hellman och Claes
Hellerström, Uppsala* 6,000: — Undersökning över: A) Kvantitativa studier av insulaecellernas funktionstillstånd och B) Den langerhanska övävnadens numeriska och volumetriska fördelning med hänsyn till insulaestorleken; jämförande studier av människor — råttor och normala samt congenitalt diabetiska möss.
- B. Scherstén, Karlskrona* 7.000: — För arbete i samband med sockersjukeundersökningen i Blekinge.
- Fritz Linder, Helinos AB,
Skärhamn* ..... 7.000: — Förbättringsarbete av den automatiska injektionssprutan.
- Denis Ikkos och
Rolf Luft, Stockholm,* 15.000: — Undersökning över »kolhydratomsättning hos diabetiker och icke diabetiker före och efter hypofysektomi».
- Gösta Hultquist, Uppsala* 920: — Under sökning över möjligheten att åstadkomma selektiv skada på de langerhanska öarnas alfaceller.
- Eric Hultman, Stockholm* ..... 7.000: — Fortsatt studium av en av forskaren införd ny metod för bestämning av blodsocker och tillämpning av denna metod vid fall av diabetes.
- Björn Sjögren, Göteborg* 5.000: — Studier över njurfunktionen vid den diabetiska njursjukdomen med särskild hänsyn till njurfunktionen efter hypofysektomi.
- S.-E. Fagerberg och
B. Hood, Göteborg* .. 10.000: — Plasmakemiska undersökningar vid tidigt uppträdande, svåra diabeteskomplikationer från ögon, njurar och perifera nerver.

Alvar Svanborg och
Ingrid Ernest, Göteborg 5.000: —

Undersökning rörande olika dieters inflytande på blodlipoidhalten, särskilt halten av icke esterbundna fettsyror, vid åldersdiabetes.

Yngve Larsson, Stockholm ..... 3.000: —

Studieresa våren 1959 till Förenta Staterna och Kanada för att där vid olika forskningscentra studera aktuella vård- och behandlingsproblem vid juvenil diabetes mellitus.

Gunnar Engleson och
Tor Lindberg, Lund .. 8.000: —

Undersökning över sambandet mellan polysaccharider, heparinoida substanser, basofila leucocyter och uppträdande av diabetiska senkomplikationer.

Eugen Strömberg,
Stockholm ..... 1.000: —

Undersökning av de rytmiska växlingarna i ögontryck hos diabetespatienter med särskild hänsyn till precomatösa tillstånd.

Sötningssmedlet MESON

Förpackningar
och riktpriiser:

MESON, det kalorifria sötningssmedlet rekommenderas för diabetiker, dietpatienter, och andra som ordinerats kalorifattig kost.

MESON har många goda egenskaper:

Smakar sött utan bismak
Inget näringsvärde
Oskadligt för diabetiker
Tål kokning, bakning, stekning,
konservering och djupfrysning

MESON är 50 gånger sötare än socker. 4 tabletter motsvarar 25 g socker.

Innan tabletterna sättes till maten skola de lösas i litet varmt vatten eller mjölk.

Man bör med hänsyn till smaken inte använda starkare lösningar än 0,8 % (alltså ej mer än 64 tabletter i 1 l. vatten.) MESON tillhandahålles på apotek och i färghandeln.

Burkar om 50 tabletter kr. 1.75

Glas om 100 tabletter » 3.25

» » 1000 tabletter » 25.50

Nederlag hos:

Apotekarnes Droghandels AB, Göteborg • Apoteksvarucentralen VITRUM, Stockholm • Kronans Droghandel AB, Göteborg

Bilaga b

Sammandrag av Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets Forskningsfonds
räkenskaper för räkenskapsåret 1959

Tillgångar den 1 januari 1959

Innestående i banker 131.173: 86

Inkomster under år 1959

Bidrag från lokalföreningar	11.151: 28	
Bidrag från enskilda personer:		
Claes Persson	1.000: —	
Margareta Kruse	500: —	
»Mitt goda löfte»	240: —	
Övriga	858: —	2.598: —
I stället för blommor vid avlidnas bårar	1.922: 25	
Räntor	4.587: 35	20.258: 88
		<u>151.432: 74</u>

Utgifter under år 1959

Annonser m. fl. kostnader för utdelande av forskningsanslag	109: 45	
Utdelade forskningsanslag	74.920: —	75.029: 45
		<u>Kronor 76.403: 29</u>

Tillgångar den 31 december 1959

Innestående i banker	75.839: 89	
Svenska Diabetesförbundet, avräkningskonto	563: 40	
		<u>Kronor 76.403: 29</u>

Bilaga c

Sammanställning av inkomster och utgifter från forskningsfondens
instiftande år 1953 till den 31/12 1959

Inkomster:

Bidrag från lokalföreningarna:			
Alingsås	453: 28	Transport	24.918: 39
Arvika	500: —	Linköping	600: —
Borås	100: —	Nyköping	324: —
Eskilstuna	2.500: —	Sandviken	200: —
Gävle	1.505: 11	Skellefteå	1.397: —
Göteborg	500: —	Stockholm	4.672: 09
Hallstahammar	1.250: —	Södertälje	1.550: —
Halmstad	1.750: —	Trelleborg	155: —
Hedemora	2.500: —	Trollhättan	1.300: —
Hälsingborg	4.700: —	Uddevalla	600: —
Hässleholm	100: —	Uppsala	5.276: 28
Jönköping	700: —	Värnamo	524: —
Karlskoga	2.090: —	Västervik	1.420: —
Karlskrona	1.700: —	Västerås	1.000: —
Katrineholm	1.850: —	Åmål	400: —
Kiruna	245: —	Ätvidaberg	125: —
Kristinehamn	2.275: —	Örebro	3.600: —
Kullabygden	200: —	Örnsköldsvik	254: 48
	<u>Transport 24.918: 39</u>		<u>48.316: 24</u>
		Transport	48.316: 24

	Transport	48.316: 24
Ann-Marie Faxé		1.000: —
Claes Persson		1.000: —
Margareta Kruse		1.000: —
Anna Norin		540: —
Enskilda personer		3.893: 70
Testamente från Augusta Ramström		8.430: 58
» » Ingrid Landberg		50.000: —
Pensionerade Statstjänstemäns Riksförbund		600: —
Olofströms Kyrkliga Arbetsförening		100: —
Näs Kyrkliga Syförening		100: —
Verktogsklubben, Bofors		175: —
I stället för blommor vid avlidnas bårar		11.186: 75
Sandrew-teatrarna		1.530: 97
»Mitt goda löfte 1958»		270: —
Räntor		7.850: 99
Överfört från Svenska Diabetesförbundets kapital:		
År 1952/53	15.000: —	
» 1954/55	<u>20.000: —</u>	35.000: —
Diabetes-Lotteriet 1957		47.000: —
Diverse		<u>1.245: 26</u>
	Summa inkomster	219.239: 49

Utgifter:

Anslag till:		
Svenska Diabetesstiftelsen	13.047: 05	
Docent Rolf Luft	29.084: 70	
Docent Möllerströms 60-årsfond	1.000: —	
Int. Diabetes Federation vid anordn. av med. kongress	500: —	
4 st. forskare okt. 1955	10.000: —	
2 » » nov. 1956	7.000: —	
Docent Bertil Scherstén, 1958	7.000: —	
12 st. forskare maj 1959	<u>74.920: —</u>	
	142.551: 75	
Annonser m. fl. kostn. för utd. av anslag	<u>284: 45</u>	142.836: 20
		<u>Stiftelsens behållning den 31/12 1959 Kronor 76.403: 29</u>

STIFTELSEN SVENSKA DIABETESFÖRBUNDETS HJÄLPFOND

Styrelsens verksamhetsberättelse för tiden
25 maj 1958—31 dec. 1959

Styrelsen har bestått av följande personer: Riksdagsledamot, fru Nancy Eriksson, ordf., ingenjör Stig Taube, sekr., byrådirektör A. Åsbrink, kassaförvaltare, slöjdlärare Bertil Johansson, fröken Gunnel Rathsmann. Suppleanter har varit verkmästare Albin Larsson och fru Britt-Lis Lindqvist.

Slöjdlärare Bertil Johansson avled i oktober 1959.

Den hjälpfond, som tidigare inrättats, förvaltades av SD fram till 31 dec. 1958. Den 1 jan. 1959 trädde Stiftelsen, som bildades genom beslut den 25 maj 1958 vid Svenska Diabetesförbundets riksstämman i Malmö i verksamhet och

övertog den av förbundet förvaldade hjälpfonden, vars kapital vid övertagandet uppgick till kronor 6.084: 27.

Styrelsen har avhållit 8 sammanträden.

Bland de hjälpbehov som stiftelsen har velat understödja märks bl. a. inköp och reparation av en begagnad symaskin för hemarbete till finansiering av två sockersjuka barns studier, inköp av ledarhund, hjälp till tandbehandling samt inköp av skrivmaskin åt diabetesblind för hemarbete.

Beträffande Stiftelsens ekonomi hänvisas till bifogad ekonomisk rapport.

Stockholm den 3 april 1960.

Styrelsen

Sammandrag av Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets hjälpfonds räkenskaper för år 1959

Vinst- och Förlusträkning för år 1959

Utgifter		Inkomster	
Anslag	2.619: 22	Övertaget kapital från Sv Diabetesförbundet	6.084: 27
Årets överskott	8.712: 14	<i>Bidrag:</i>	
		Enskilda personer	310: —
		Lokalföreningar	4.661: 27
		Räntor	275: 82
	<u>Kronor 11.331: 36</u>		<u>Kronor 11.331: 36</u>

Utgående Balansräkning den 31/12 1959

Tillgångar		Skulder	
Bank	9.433: 19	Svenska Diabetesförbundet, avräkningskonto	721: 05
		Kapitalkonto	
		Saldo 1/1 1950	—: —
		Årets överskott	8.712: 14
	<u>Kronor 9.433: 19</u>		<u>Kronor 9.433: 19</u>

Frihet

från
ängslan

-frihet att njuta av livet

Med CLINITEST och ACETEST kan Ni var som helst och när som helst undersöka urinen med avseende på socker och syra.

för socker i urinen.

En CLINITEST - reagentt placeras i ett provrör med 5 droppar urin och 10 droppar vatten. Jämför 15 sekunder efter det att reaktionen har upphört färgen i provröret med CLINITEST färgskala.

för syra i urinen.

En droppe urin placeras på en ACETEST-reagentt. Jämför efter 30 sekunder färgen med ACETEST färgskala.

CLINITEST och **ACETEST** finns på apotek.

AMES
COMPANY
LONDON LTD

INSULIN *Vitrum*

Diabetes måste behandlas individuellt, med prövning från fall till fall. Ett av problemen är att välja rätt insulin-sort. Vitrums insulinserie erbjuder ett urval, som täcker behovet i varje enskilt fall. Den omfattar för närvarande

Insulin 40 IE

Insulin 80 IE

Deras effekt inträder inom 1 timme, är maximal 2—3 timmar och avklingar efter 6—8 timmar.

Insulin Special 40 IE

Detta insulin är också snabbverkande. Det är specialrenat och avsett för särskilt insulinkänsliga patienter.

NPH-Insulin 40 IE

Dess effekt inträder inom 1—2 timmar, är maximal 10—12 timmar och avklingar efter 28—30 timmar. NPH-insulin kan blandas i sprutan med vanligt snabbverkande insulin.

Zink-protamin-insulin 40 IE

Effekten inträder efter 4—6 timmar, är maximal 24 timmar och avklingar efter 2—3 veckor.

Vitrum började tillverka insulin redan 1925. Den första produktion har allt sedan dess varit inriktad på att täcka landets behov. Preparatens kvalitet har alltid anpassats till den vetenskapliga utvecklingen. Alla preparat är beredda av rent, kristallin insulin framställt i Vitrums moderna fabrik i Göteborg.

Vitru

Göteborgs universitetsbibliotek

6000248835